

- ✓ Пенсионни планове с дефинирани пенсии – предварително се договаря размера на пенсиите, като вноските са променливи величини през годините.
- 4. Според степента на финансиране.
 - ✓ Напълно финансирани пенсионни планове – стойността на доходите е равна на стойността на активите;
 - ✓ Нефинансирани пенсионни планове – няма отделен фонд от заделени средства за погасяване на пенсионните задължения;
 - ✓ Непълно финансирани пенсионни планове – има отделен фонд, чийто активи са с по-ниска стойност от сегашната стойност на обещаните пенсионни доходи;
 - ✓ Свърхфинансирани пенсионни планове – активите имат пазарна стойност, по-висока от сегашната стойност на пенсионните задълженията.

Съществена е класификацията от гледна точка на организацията на отчетността и е заложено в МСС 26 Счетоводство и отчитане на планове. Класификационен признак е дали предварително се договаря размера на осигурителните вноски или размера на допълнителните пенсии:

- ☞ **Планове с дефинирани вноски** – предварително е известен размера на вноските, но не и размера на пенсията, която ще се получи. При определяне на самите вноски се използва формула, основаваща се на печалбата, трудовото възнаграждение, прослужени години и др. Инвестиционният риск се носи от работника.
- ☞ **Планове с дефинирани пенсии** – работодателят се ангажира да изплаща определен размер на пенсионния доход, а размерът на осигурителните вноски варира значително през годините. Работодателят носи инвестиционния риск.
- ☞ **Хибридни планове** – съчетават предимствата на плановете с дефинирани вноски и дефинирани пенсии. Пример: Пенсионен план с дефинирани вноски и гарантиран минимум на пенсионния доход

В България има практика на работодателски пенсионни планове след 90-та година, но тази практика се прекратява след нормативни промени през 2000 год. След 2000 само пенсионно-осигурителните дружества могат да извършват допълнително пенсионно осигуряване и могат да учредяват допълнителни пенсионни фондове.

Въпрос 2: Организационни аспекти и принципи за осъществяване на допълнителното пенсионно осигуряване в Р България

В България след 2000 година е въведена 3-стълбова пенсионна система:

- **Държавно обществено осигуряване** – осигурява държавни пенсии и финансиране от разходопокривен тип;
- **Допълнително задължително пенсионно осигуряване** – финансира се на капиталовопокривен принцип и се използват пенсионни схеми с дефинирани вноски. Осъществява се чрез функциониране на **универсални и професионални пенсионни фондове**. В професионални фондове се осигуряват лица работещи в I и II категория труд, като осигурителни вноски се заделят само от работодател. Участници в универсалните пенсионни фондове са лица родени след 31.12.1959г; Участието в универсални и професионални фондове покрива осигурителните рискове старост и смърт

- **Допълнително доброволно пенсионно осигуряване** – капиталовопокривно финансиране и пенсионни схеми с дефинирани вноски. Участието в доброволен пенсионен фонд покрива рисковете старост, смърт и инвалидност.

Нормативни принципи за допълнително пенсионно осигуряване – Кодекс за социално осигуряване:

1. Задължителност или доброволност на участието на лицата – участието в професионалните и универсалните фондове е задължително, а при доброволните фондове има изява личната воля на всяко лице;
2. Юридическа самостоятелност на ПОД и ПФ – от него произтича отделна организация на отчетността на ПД и на отделните фондове към него;
3. Прозрачност, разделност и изключителност на дейността – прозрачност, защото ежеседмично и ежедневно КФН изисква справки по отношение на различни аспекти на дейността, като тази информация се публикува на сайта на КФН, а също така и на сайтовете на различните дружества. В самите офиси на ПОД има осигурен достъп до информация за широката общественост по отношение на брой осигурителни лица, размер на нетните активи на пенсионния фонд, стойност на 1 дял на пенсионния фонд, информация за инвестиции и др. Разделността се свързва с отделните имуществва на дружеството и на фондовете, а изключителността се свързва с това, че единствено ПОД имат право да учредяват и управляват ПФ.
4. Разрешителен режим и държавно регулиране – ПОД за да могат да функционират като такива първо получават лиценз от КФН, след което се регистрират като АД в Търговския регистър и получават разрешение за управление на пенсионни фондове. Държавното регулиране се осъществява от КФН.
5. Задължителна периодична отчетност и разкриване на информация – освен периодичните справки за различни аспекти на дейността на дружествата и фондовете изготвените ГФО задължително се обнародват в ДВ и на сайтовете на самите дружества се публикуват.
6. Лоялна конкуренция – ПОД в България са около 10. Тези дружества спазват помежду си етични правила на поведение основно по отношение на видове такси, които удържат, размера на таксите, правила за реклама на дейността и други. Асоциация на дружествата за допълнителнопенсионно осигуряване
7. Представяване на интересите на осигурителни лица във фондовете – интересите на лица от УПФ и ППФ се представляват от Попечителски съвет, а интересите от ДПФ се представляват от Консултански съвет;
8. Капиталовопокривен принцип на финансиране по отношение на допълнителното задължително и доброволно осигуряване;
9. ПОД следва да управляват ПФ при спазване на изискванията за надежност, доходност, ликвидност и диверсификация на инвестициите в полза на участниците в осигуряваните. Надежност – да се реализира положителния доход. Ликвидност – достатъчно ликвидни средства за посрещане на текущи задължения. Диверсификация – рискът да е умерен.

Въпрос 3: Правни аспекти и специфика на отчетността при осъществяване на допълнително пенсионно осигуряване на България

Пенсионни правоотношения – обществени отношения по повод получаване на пенсия при настъпване на осигурителен риск.

Допълнителна пенсия – парична сума, която ежесечно се изплаща от фондовете на пенсионирани лица или на наследници на осигурени пенсионирани лица, на база на сключен пенсионен договор или възникване на право на наследяване. Участието в пенсионни фондове дава на осигурените различни права:

- Участие в УПФ – пожизнена пенсия за старост;
- Участие в ППФ – право на срочна професионална пенсия;
- Доброволен фонд – право на пожизнена или срочна пенсия за старост, инвалидност, както и наследствена пенсия

Освен правата за получаване на пенсии при определени обстоятелства е възможно еднократно или разсрочено да се изплащат суми на лица от техните партии.

В нормативната уредба е извършена промяна влязла в сила от 01 01 2011. Извършено е частично национализиране на средствата на лица, осигурени в професионални фондове. Натрупаните средства на лицата, осигурени в ППФ, които ще придобият право за пенсиониране до 31.12.2014 година се прехвърлят във фонд „Пенсии” на ДОО. След 01.01.2015 професионалните пенсии ще продължат да се изплащат от ППФ.

Принцип от голямо значение е юридическата самостоятелност на дружеството и фондовете. Съгласно него дружеството и фондовете имат отделни имуществва, отчетност, счетоводна политика и самостоятелен ГФО.

ПФ в правната литература се наричат „пасивни юридически лица”, тъй като нямат собствени персонал и управленски органи. Цялото администриране се извършва от ПОД. Особености в отчетността на ПФ:

- Няма ОК;
- Няма Резерви;
- Няма финансов резултат;
- Няма разходи по икономически елементи

Балансът на ПФ се свежда до различни видове активи и формирани дълготрайни задължения, а след време и краткотрайни към участниците във фонда.

ПОД и ПФ организират счетоводство в съответствие със ЗСЧ, МСФО и МСС, изисквания на специфична нормативна уредба – Кодекс за СО, Наредби

В дейността на фондовете се използва понятието „индивидуална партия”. Има разлика между индивидуална осигурителна и индивидуална пенсионна партия.

При договор средствата се натрупват в индивидуални партии. ПОД са задължени да поддържат специална информационна система, в която има налична конкретна информация за средствата по партидите на осигурените или пенсионаните лица. В счетоводството се поддържа аналитичност към сметката за привлечени средства на осигурени лица, която аналитично обикновено не е толкова детайлна, както е информацията в специалната информационна база. Ежедневно се съпоставя информация от аналитичните сметки в счетоводството на фонда и информацията за отделните партии на лицата в информационна система. Не трябва да има различия. След 01.06 2004 с промени в законодателството е въведено водене на индивидуални партии в дялове. Това е една оперативна отчетност, тъй като в МСФО и МСС няма регламент за отчетност в дялове. Във всеки един фонд дяловете представляват пропорционална част от нетните активи на фонда и са равни помежду си по стойност. Има нормативно изискване ежедневно да се обявява стойността на 1 дял в ПФ на сайта на фондовете и ПОД.